

הגבול המזרחי — יהיה גבול פתוח ל- מעבר.

● **למשל:** שאין טעם לחשוב על שלום, אם יימשכו למחרת פעולות הפיגוע יון נגד ישראל, שיביאו בהכרח — במקרה — דם או במאחר — להתלקחות חדשה.

ברור כי מחברי העקרונות ניסו בכל כוחם למצות את כל הדברים החיוביים שניתן למצותם במדיניות של ממשלת גולדה מאיר. הם גם ניסו לטשטש את הפרצות, ולנסח בצורה חיובית את הדברים שאינם חיוניים כלכך.

התוצאה אינה מבוטלת.

אולם, מי שעובר בעיון על ההצעות, נתקל מייד בשני מחללים גורליים — אותם המחללים הטבועים בעצם מהותה של המדיניות של גולדה. לא ניתן להסתירם.

השניים: הסירוב לקבוע גבולות, והסירוב להכיר בפלסטינים.

המחדל של הגבול

עניין הגבולות הוא, כמובן, מוקד עיון-חיובי יריג, ומוקד כל יוזמת-שלום במרחב.

גמאל עבדאלנאצר קבע את העיקרון: נסיגה מכל השטחים המוחזקים, חזרה לגבולות ה-4 ביוני. עמדה זו נתמכת על-ידי ברית-המועצות וצרפת.

ידידי ישראל — ארצות-הברית, ובמידה מסוימת גם ברית-הברית, — מקבלים את גבול ה-4 ביוני. עם שינויים בלתי-מהותיים, כלומר, שינויים של כמה קילומטרים. רוב שרי הממשלה דוגלים בתורה ש-

יכריזו למעשה מלחמת-השמדה על אירגוני הפיגועים.

אך באותה שעה אין במוסמך אפילו זכר לעניין הפלסטיני, לזכויות הפלסטיניות. כדבריה של גולדה: אין פלסטינים.

דבר זה הוא אבסורד הגיוני ומעשי. שום מדינה ערבית לא תעז ליהצ'ור שבטעית הפליטים חוסלה, ושבעיית פלסטין נעלמה — מבלי לקבל לכך לפחות ביסוס פורמלי כלשהו מגוף פלסטיני כלשהו.

אפילו יעשה זאת המלך חוסיין — לא יהיה לכך ערך מעשי רב. הוא יכול ליפול בכל יום, ואז תודרך בעייה מתרחשת.

רק גוף פלסטיני, שתהיה לו סמכות בעיני העולם הערבי, יכול להצהיר את שלוש ההצהרות: שיש הפלסטינים באו על סיפוקם, שהי בעייה הפלסטינית נפתרה, ושי בעיית הפליטים חוסלה.

מדינות ערב יכולות להצטרף להצהרה כזאת, או לאשר אותה — אולם הן אינן יכולות להצהיר אותה לבדן. ובלעדיה, לא יוכלו להילחם בפידאיון עד כדי חיסולם. לכן, דווקא הריישה הישראלית הצורקת שהשלום יכלול הודאה פורמלית בפיתרון בעיות פלסטין והפליטים — מוכרחה להוביל את ממשלת ישראל להכרה שיש לי-

מה הציעה גולדה — ומה לא הציעה

בעל-פה של המערך, הכוללת סיפוח רמת הגולן, רצועת-עזה, אזור ירושלים, שארם אל-שייך והחוף המוביל אליה (בדיקה מדויקת של אותה "תורה שבעל-פה" מגלה, אמנם, שאין בה המילה "סיפוח". יש במערך אנשים רבים שפעה הטוענים כי המדובר רק בשליטה ביטחונית, לא בצירוף השטחים לישראל).

בעניין מרכזי זה, אין בתריסר העקרונות שום תזווה. להיפך, יש בהם חיוקמיה, "תורה שבעל-פה".

● **למשל:** יש בהם הכרזה על אי-נכונות לתת לערבים מעמד כלשהו בירושלים, "מעמד רח"י".

● **למשל:** שזללת מהם, במרומו, הן אפטרות שרצועת-עזה תסופח לירדן. הדבר נרמז בסעיף המבטיח גישה ירדנית לנמל ישראלי, כשהכונה לעזה.

● **למשל:** עצם פירוט הסכמי-השלום העתידיים (עם מצרים, ירדן ולבנון) מוציא מראש מן הכלל את סוריה, וממילא הסדר על רמת-הגולן. ידוע כי מצריים וגם המעצמות הגדולות מניחות סוריה לצטרף ל-משאומתן בבלב הסופי. ידוע גם כי מצריים מסרבת לעשות שלום נפרד, שלא יכלול את כל שכנות ישראל, ושאינו קובע את כל גבולות ישראל.

מבחינה ישראלית, אין ערך לי-שלום עם שוש מדינות, ללא שלום עם סוריה — כי סוריה תמיד שיש או להתפס את העולם הערבי, וזה החזיר בהדרגה את העוינות הכלל-ערבית, כפי שעשתה בעבר, כאשר עבדאלנאצר נקט בקו מתון.

המחדל הפלסטיני

מחדל דגבי הפלסטינים בולט לא פחות, ודווקא במסגרת עקרונות-שלום מפורטים הוא מוכרז לעורר מחשבה בלב ישראלים נבון.

ישראל דורשת ממדינות ערב להצהיר כי בעיית הפליטים נפתרה, בעיקבות ההסכם שיושג.

זוהי, כשעצמה, תביעה סבירה. מה הן טעם לעשות שלום, אם למחרת היום יטענו מדינות ערב שבעייה מרכזית כזאת נשארה פתוחה, עם כל הסכנות המלחמתיות הכרוכות בכך?

בסעיף אחר דורשת ישראל שמדינות-ערב

במדינה

(המשך מעמוד 13)

חושבים ברחובות עזה הריקים מאדם. בדי השוטרים היו עוזים טעונים ואלות ארוכות. אחדים מהם היו מצוידים בציוד נוסף: שוטי עור, שהוכנסו לשימוש במיוחד להודמנות זו. אחד השוטרים היה עסוק בבדיקת הניירות, כשהאחרים השלימו אחריהם: הם היכו בפניהם של המזוהים והצליפו ברגלים בשוטרים. אחד מהאזרחים שנכנס לבניין המינהל האזרחי לסדר את ענייניו, הוצף על רגליו בעת שאיש משמר-הגבול ביקש את ניירותיו.

● נער שליח באחת מחנויות העיתון נים בעיר סיפר: "נסעתי על אופנועי ליד לק את מיניו הגורסלס פוסט. גיפ של משמר-הגבול עצר אותי וביקש את ניירי. תג פיוור לי את העיתונים על הכביש. כשרציתי לאסוף אותם, היכו אותי על יד השמאלית באלה. שעוני נשטט מידי ואחד השוטרים דרס אותו ברגליו...".

● בבית-החולים שיפעה ראינו ילדה בת תשע שנפצה בטעות מיריות אנשי משמר-הגבול. בשידור-ישראל הודיעו על המקרה כי "אשה צעירה נפצעה". כן שכב שם ילד בן 12 כשהוא סובל משטף דם פנימי — תוצאת הסיפול של אנשי משמר-הגבול. באותו בית-חולים, בעת הביקור, קיבלו במקום שבעה תושבים נוספים טיפול, פול, בעיקבות מכות שקיבלו משוטרי משמר-הגבול.

● רבים מהעובדים המקומיים במימשל האזרחי בעזה סרכו השבוע לבוא לעבוד. תם, בגלל יחסם של אנשי משמר-הגבול, שאינם מתחשבים בהיתרי-המעבר שניתנו להם, והמכים בהם ללא הבחנה.

עובדים ישראליים במימשל האזרחי בעזה לא הסתירו את התנגדותם והודיעו מראש עיניהם. כל זה רק יגביר את השינואה ויביא להחמרה ניכרת, אמר לכתבים הורים אחד שביקש להישאר בעילום-שם.

זהירות: הידרדרות! המאורעות בעזה לא נשארו ללא תגובה ציבורית הולמת בישראל. ח"כ אורי אבנרי שלח השבוע מברק ליו"ר הכנסת, ביקש לקיים דיון דחוף בדיווחים העיתונאיים הללו והמוצה הארצית של התנועה לשלום וביטחון החליטה לנגות באופן החריף ביותר את המתרחש בעזה, לפרסם גילוי-דעת היתרי בפני הידרדרות.

הגבול

סיוע חוץ

למדינה מתפתחת

לכמה שעות, ביום השישי האחרון, נזכרו אזרחי ישראל בפניה של המלחמה כפי שהיתה מוכרת להם עד לפני כמה חודשים, כאשר נכנסה הפסקת-האש לתוקפה. כותרות עיתוני הערב, שסיפרו על פשיטת צה"ל על בסיס אנשי הקומנדו הימי של הפיגאיון ליד צידון, 45 ק"מ בעומק שיטה של לבנון, הוכירו את ימי המתיחות והחודרה של מלחמת ההתשה והפשטות.

אלא שהפעם, למרות שכוח הפוישט — שלדברי ביירות הטוט לאיזור הפשיטה במסוקים — נפצעו קל שישה חיילים, נראתה הפשיטה בעיני רבים כמעין פגרה בהפסקת-האש.

היתה לכך סיבה טובה. תגובותיה של לבנון על הפשיטה, שהיא הפשיטה השניה תוך חודש אחד על בסיס פיגאיון בלבנון, נראתה מלאכותית. למרות קולות הועקה נשקמו בבירות ולמרות התביעות מצד ארצות ערב הקיצוניות להועיק את מועצת הביטחון לדון בפשיטה, לא עשתה לבנון את הצעד הצפוי.

מאחורי נאומי הגיוני הלבנוניים הרשמיים נשמעה מעין שביעות רצון מפעולת צה"ל, שעשה במקרה זה כמו במקרים קודמים את הפעולה שממשלת לבנון רוצה לעשות ואינה מסוגלת לכך.

הצבא מפרק קאמויזשות. מאז די-כא המלך חוסיין והשתלט על הפיגאיון בארצו, הועתקה זירת הפעילות החבלנית העיקרית לגבולה של לבנון עם ישראל המשתרע לאורך 120 קילומטר מהחרמון ועד ראש-הנקרה.

למרות שמספרם של הפיגאיון הפעילים בגבול עם ישראל מסתכם כיום, לפי ה-פירסומים בחו"ל, בסך הכל בסביבות של אלף לוחמים, הרי הם היחידים שהצלחו להשמיד את הגבול הלבנוני ממיסגרת הפיקט-האש.

ממשלת לבנון עושה כמיטב יכולתה כדי

להפריע לפיגאיון, ככל שאפשרי הדבר מ-בלי לבוא להתנגשות גלויה עמם. צה"ל הפסיק זה מכבר את פיטרוליו בשטח לבנון ואילו אנשי צבא לבנונים תפסו במקומו בדיוק את אותן העמדות שנועדו לעצור בעד המחבלים מלהתקרב לשטח ישראל.

עוד יותר מזה, אנשי צבא לבנונים עור-כים פיטרוליו לאורך הגבול, וכפי שכבר פורסם מקורות זרים, הם מפרקים בוזקות מאולתרות וקאטיושות המכוננות לעבר ישובים ישראליים.

כאשר פושטים כוחות צה"ל לתחום לב-נון ברדיפה אחרי הפיגאיון, נמנעים כוחות צבא לבנון מלהתערב.

שעות כזי התערבות.

גם בפשיטה שנוערה השבוע איתרו הלבנונים, לדבר-ריהם, את מסוקי צה"ל בעודם באירות, סגרו מיד את נמל התעופה של ביירות. אולם למרות שכוח צה"ל שהה ביעד ה-פשיטה שעות וקולות הקרב שניהל נשמעו בישובים הסמוכים, לא העז אף כוח לבנוני סדיר להתקרב למקום.

היתה משמעות לעובדה זו. בפעם הרא-שונה מזה זמן רב יכלו פשיטות צה"ל מעבר לגבול להכלל במסגרת סיוע החוץ שמגישה ישראל לארצות מתפתחות.

גולדה הפעילה משטרה

ר אשיה-ממשלה גולדה מאיר רת-חה מועם.

רק ימים מעטים קודם לכן דובר בממש-לה בנקיטת אמצעים למניעת הדלפות מצד השרים על דיוני הממשלה. הצעתו של יג-אל אלון להפעיל עיקוב אחרי השרים עוד היתה חמה וולוחט. והנה, כאילו כלום לא קרה, בעיתון ערב השבת של מעריב מצאה גולדה דיווח מפורט, כמעט מילולי, מישיבת הממשלה בה הוחלט על השדר שתשלח ראשיה-ממשלה לנשיא ארצות-הברית ריצ'ארד ניקסון.

השדר אמור היה להיות שדר סודי ב-יותר, שיכיל את דרישותיה של ישראל ותנאיה לחזרה לשיחות יארינג. והנה כל הסודות פורסמו שחור על גבי לבן. יוסף ("יוסקה") חריף, הכתב המדיני של מעריב בירושלים, פירסם אותם ברשימתו השב-ועית על דיוני הממשלה.

רשימות יום השישי של חריף אינן מצטיי-נות אולי בתרפיות הכתיבה, אך לעומת זאת הן מכילות דיווח מדויק ומפורט על דיוני הממשלה, כאילו השתתף בהן חריף בעצמו, וזאת בניגוד לחוק קובע איסור מפורש על פירסום דיוני הממשלה.

בין העיתונאים מתלוצצים כי בכל יום שישי ממהרים שרי הממשלה לקרוא את דיווחיו של חריף ולהשוותם לפרוטוקולים שבידיהם, אותם הם מתקנים לפי יוסף חריף. ברור שאחד משירי הממשלה הוא המדליף לחריף. גולדה החליטה לגלות מי האיש ויהי מה, למרות שכמעט כל עיתונאי מתחיל ידע את הסוד.

הפעם החליטה גולדה להפעיל את החוק, היא הורתה לשרה-המשרה להזמין את יר-סף לחקירה, לאלצו לגלות מי הדליף לו את סוד השר. ראוטם משרתת ירושלים שלחה הזמנה רשמית לסופר המדיני של מעריב לבוא לחקירה.

אלא שבמדינת ישראל קיים לפעמים כוח שהוא חזק יותר גם מהמשרה וגם מגול-דה. חריף הודיע על ההזמנה המשטרית לעורך עיתונו, אריה ("ציקי") דיסנציק. בעיקבות שיהיה זו התעלם חריף מההזמנה ופשוט לא הלך למשרת. כל הפרשה אירעה לפני כחודש. ומאז

מה רע בערבויות?

גם הגישה של גולדה לבעיות הערבי-יות הבינלאומיות חולה להיות הגיונית, ונראה שהיא רגשנית גרידא.

מי שטוען כי ערבויות אינן תח-ליף לכוח העצמי — צודק בהחלט. אך מי ששולל את השיבותן של ערבויות נוסף על הכוח העצמי — גולש לתחום של חוסר-הגיון.

נסיון העבר הוכיח שאין תועלת רבה בכוח או"ם שהוא "אורח" ממשלה ערבית (אם כי קיום כוח-החירום עזר לעבדאל-נאצר לשמור על השקט בגבול במשך עשר שנים).

אפשר ללמוד מן הנסיון, אחת המסק-נות: שכוח חזק חייב לעמוד תחת פקודת מועצת-הביטחון, כך שאי-אפשר יהיה לסלקו בלי הסכמת ארצות-הברית, שיש לה וטו במועצה זו.

כוח בינלאומי, שבו יהיו כוחות אמריקאיים, יכול להיות יעיל מאד — כפי שהוכח, למשל, בכרלין.

כל עניין הערבות, הכוחות הבינלאומיים וכדומה — טעון מחשבה חדשה, ללא חס-כיינים ורגשות.

תזווה קטנה

מסקנה: הנבואות היותר-שחורות ל-יגבי עמדת ממשלת גולדה לא התאמתו. אולם גם על נאמתו התקוות החרודות.

המיסמך מוכיח שחלה תזווה קטנטנה ל-טובה בעמדת הממשלה. זה טוב. אבל עוד רחוקה הדרך לגישה המובילה להסדר-שלום. גישה זו תתאפשר רק כאשר תכריז הממשלה על נכונותה לחי-זור עקרונות לגבול ה-4 ביוני, תמורת שלום וביטחון.